

Bureaustudie LOG Witveldweg

Onderzoek naar beschermde soorten en effectenstudie op EHS-gebieden en Natura-2000 gebied Maasduinen

projectnr 187019
concept
23 februari 2010

Opdrachtgever
Gemeente Horst aan de Maas
Afdeling Ruimte, Milieu & Economie
Postbus 6005
5960 AA Horst

datum vrijgave	beschrijving	goedkeuring	vrijgave
23 februari 2010	concept	L. Koks	H.W. Lindeboom

Inhoud		Blz.
1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel onderzoek	4
1.3	Werkwijze bureauonderzoek beschermde natuurwaarden	4
1.4	Werkwijze Habitattoets	5
1.5	Leeswijzer	6
2	Juridisch kader	7
2.1	Flora- en faunawet	7
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	7
2.3	Ecologische Hoofdstructuur	8
3	Gebiedskennmerken	10
3.1	Bureauonderzoek beschermde natuurwaarden	10
3.1.1	Natuurloket	10
3.1.2	Website provincie Limburg	11
3.2	Natuurbeschermingswet 1998	12
3.2.1	Beschrijving ingreep	12
3.2.2	Gebiedskennmerken 'Maasduinen' (# 145)	13
3.2.3	Kwalificerende waarden 'Maasduinen'	14
3.3	Ecologische Hoofdstructuur	17
3.3.1	Hoogheide en Houthuizerheide	18
3.3.2	Kaldenbroek	19
3.3.3	Reulsberg	20
4	Effectbeoordeling planontwikkeling	21
4.1	Bureauonderzoek beschermde natuurwaarden	21
4.2	Natuurbeschermingswet 1998	21
4.2.1	Gevoeligheid van kwalificerende habitats en soorten	21
4.2.2	Mogelijke effecten	25
4.2.3	Effectenbeoordeling	25
4.3	Ecologische Hoofdstructuur	27
4.3.1	Effectenbeoordeling	27
5	Conclusies en aanbevelingen	29
5.1	Conclusies	29
	Literatuur	31
	Bijlage 1: Achtergrondinformatie stikstofdepositie	32
	Bijlage 2: Wettelijk Kader Flora- en Faunawet	38
	Bijlage 3: Toetsingskader Natuurbeschermingswet 1998	42
	Bijlage 4: Storingsfactorentabel	47

1 Inleiding

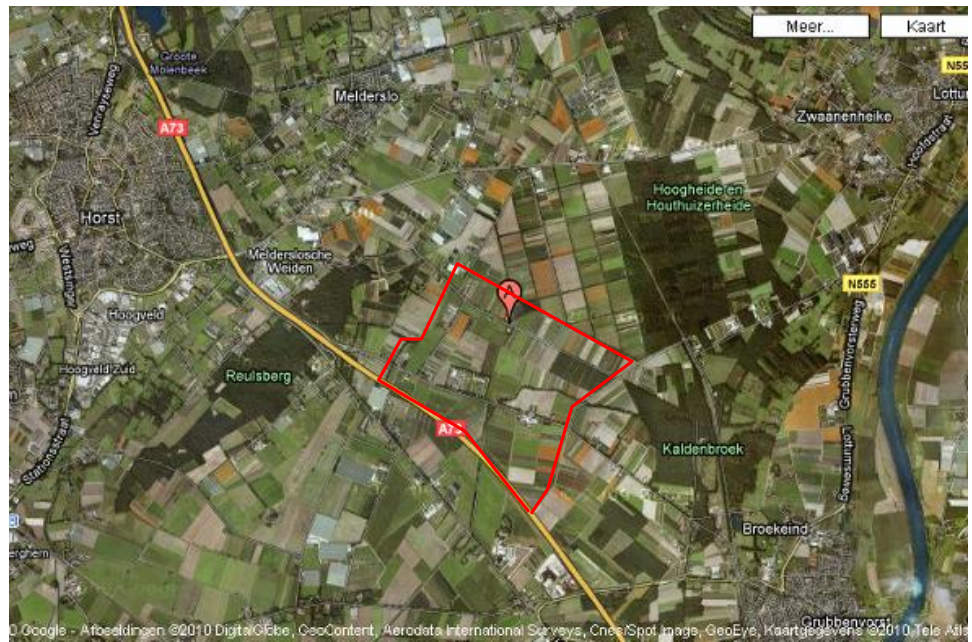
1.1 Aanleiding

In het kader van de Reconstructiewet heeft de provincie Limburg locatie Witveldweg aangewezen als geschikt landbouwontwikkelingsgebied (LOG). In een landbouwontwikkelingsgebied krijgt de intensieve veehouderij alle kansen om zich te ontwikkelen (uitbreiding, hervestiging en vestiging van nieuwe bedrijven). Uitgangspunt hierbij is dat de ruimtelijke concentratie van de intensieve veehouderij zowel bedrijfseconomisch als milieutechnisch duurzaam is.

In het LOG Witveldweg hebben verschillende initiatiefnemers hun planvormingstrajecten gestart om zich te kunnen uitbreiden dan wel te vestigen. Het gaat om de vestiging van maatschap Coenders, maatschap Hendrikx en maatschap Klopman. Het Nieuw Gemengd Bedrijf (NGB) wil het bestaande varkensbedrijf uitbreiden en tevens een pluimveebedrijf en een bio-energiecentrale oprichten. Daarnaast is maatschap Hagens voornemens haar varkensbedrijf uit te breiden.

Het LOG Witveldweg ligt ten zuidoosten van Horst en ten noordwesten van Grubbenvorst (zie figuur 1). Het plangebied heeft geen beschermde status in het kader van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de Natuurbeschermingswet 1998 en maakt geen onderdeel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Op 4 kilometer afstand van het plangebied ligt Natura 2000-gebied Maasduinen binnen een straal van drie kilometer ligt een drietal EHS-gebieden. De bureaustudie LOG Witveldweg is gericht op drie pijlers;

- 1) een bureauonderzoek naar beschermde natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet;
- 2) een voortoets van de effecten van het LOG Witveldweg op het Natura 2000-gebied "Maasduinen";
- 3) een analyse van de mogelijke effecten van het LOG Witveldweg op de nabijgelegen EHS-gebieden.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (bron: www.googlemaps.com).

Bureauonderzoek Flora- en faunawet

Vanuit de Flora- en faunawet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden in het plangebied en omgeving. Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ruimtelijk ingrepen, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden, kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Indien schade niet te voorkomen is, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingsbesluit van kracht. Met dit besluit is geregeld dat voor algemeen voorkomende soorten een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen en geen ontheffing meer aangevraagd hoeft te worden. Wel blijft de algemene zorgplicht van kracht (zie bijlage 2 voor het wettelijk kader van de Flora- en faunawet).

Habitattoets

Conform de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (LNV, oktober 2005) worden de effecten van de planontwikkeling op de kwalificerende waarden van Natura-2000 gebied Maasduinen getoetst. De planontwikkeling is slechts toegestaan als duidelijk is dat er geen (significant) negatieve gevolgen te verwachten zijn op de instandhoudingdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Maasduinen. Als er wel mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn, maar niet significant, dient er een verslechterings- en verstoringsstoets te worden uitgevoerd. Indien significante negatieve effecten worden verwacht, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd.

Toets aan wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De begrenzing en planologische bescherming is vastgelegd in streekplannen en gemeentelijke bestemmingsplannen. De EHS wordt beschermd volgens het 'nee, tenzij'- beginsel. Dit houdt in dat nieuwe plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Het LOG Witveldweg ligt nabij drie gebieden - Hoogheide en Houthuizerheide, Kaldenbroek en Reulsberg - die onderdeel uitmaken van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Per gebied wordt beoordeeld of de planontwikkeling de wezenlijke kenmerken en waarden aantast.

1.2 Doel onderzoek

Binnen het juridisch-planologisch kader is het noodzakelijk om enkele onderzoeken uit te voeren. Het betreft een bureauonderzoek naar natuurwaarden om de gevolgen voor de flora en fauna op de betreffende locatie inzichtelijk te maken. De Habitattoets (voortoets) brengt de (significante) effecten van de planontwikkeling op de kwalificerende waarden in beeld. Daarnaast worden de effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de drie EHS-gebieden beoordeeld.

1.3 Werkwijze bureauonderzoek beschermde natuurwaarden

Om eventuele strijdigheden met de Flora- en faunawet op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Welke status hebben deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep op de (strik) beschermde soorten in het plangebied?

3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van strikt beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgt raject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen:

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan of wettelijk beschermde planten- of diersoorten in het plangebied voorkomen. De resultaten van de bureaustudie zijn gebaseerd op het Natuurloket, de website van de Provincie Limburg en een bestaande concept-MER voor het Nieuw Gemengd Bedrijf (Arcadis, 2009). Daarnaast zijn landelijke databases met natuurwaarnemingen geraadpleegd.

Stap 2. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de (mogelijke) effecten (vernietiging, verstoring, versnippering) op de verwachte beschermde soorten beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld. Aangezien het een bureauonderzoek betreft zijn de resultaten van de inventarisatie van voorkomende beschermde soorten globaal van aard.

Stap 3. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 3 zijn conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75, en te nemen vervolgstappen.

1.4 Werkwijze Habitattoets

Het LOG Witveldweg ligt op ongeveer vier kilometer afstand van Natura 2000-gebied Maasduinen. De toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet is dan ook gericht op de kwalificerende habitattypen en habitatsoorten in het Natura 2000-gebied.

Conform de Natuurbeschermingswet '98 en de Habitatrictlijn is de voorgenomen planontwikkeling slechts toegestaan als duidelijk is dat er geen (significant) negatieve gevolgen te verwachten zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Maasduinen. Als er wel mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn, maar niet significant, dient er een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Indien significante negatieve effecten worden verwacht, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd.

Bij de initiatiefnemer ligt de verantwoordelijkheid om de provincie van voldoende informatie te voorzien op basis waarvan duidelijk wordt of een vergunning moet worden aangevraagd en of deze ook kan worden verleend. Hiervoor moet de volgende hoofdvraag worden beantwoord:

Heeft de realisatie van het landbouwontwikkelingsgebied Witveldweg mogelijk significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Maasduinen?

- a) Om deze vraag te beantwoorden moet duidelijk zijn wat de instandhoudingdoelstellingen voor deze gebieden zijn.
- b) Daarnaast moet duidelijk zijn welke werkzaamheden worden verricht en welke effecten deze werkzaamheden hebben op de kwalificerende soorten.
- c) Vervolgens is een afweging noodzakelijk of eventuele effecten (alleen of gezamenlijk) significant kunnen zijn.

De toetsing brengt de effecten in beeld van de voorgenomen planontwikkeling op het voorkomen van de beschermde vogelsoorten, habitattypen en habitatsoorten van de Natura 2000-gebied Maasduinen.

Op basis van deze informatie kan bepaald worden of een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet moet worden aangevraagd.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk twee bevat het juridisch kader van de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur, waaraan de planontwikkeling wordt getoetst. In hoofdstuk drie komt de gebiedsbeschrijving op basis van de bureaustudie aan de orde. Hierin wordt uiteengezet welke (beschermde) soorten worden verwacht in het LOG Witveldweg en volgt een beschrijving van de kenmerken van het Natura 2000-gebied Maasduinen. Daarnaast wordt uiteengezet wat de wezenlijke kenmerken en waarden zijn van de gebieden die vallen onder de Ecologische Hoofdstructuur. Hoofdstuk vier bevat de effectbeoordeling van de planontwikkeling in het kader van de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. In hoofdstuk vijf komen de conclusies en aanbevelingen aan de orde.

2 Juridisch kader

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de bureaustudie naar het voorkomen van (strikte) beschermde planten- en diersoorten gepresenteerd. De resultaten zijn gebaseerd op gegevens uit het Natuurloket, de website van de Provincie Limburg en een bestaande concept-MER voor het Nieuw Gemengd Bedrijf (Arcadis, 2009).

2.1 Flora- en faunawet

Vanuit de Flora- en faunawet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden op de locatie. Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden, kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Indien schade niet te voorkomen is, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingsbesluit van kracht. Met dit besluit is geregeld dat voor algemeen voorkomende soorten een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen en geen ontheffing meer aangevraagd hoeft te worden. Wel blijft de algemene zorgplicht van kracht (zie bijlage 2 voor Wettelijk Kader Flora- en faunawet).

In het kader van deze wetgeving heeft Oranjewoud een bureauonderzoek natuurwaarden verricht naar de voorkomende, dan wel te verwachten beschermde planten- en diersoorten op van het plangebied.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000-gebieden zijn volgens (ontwerp-) aanwijzingsbesluiten aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. De meeste gebieden waren hiervoor al aangewezen als Speciale Beschermingszone (SBZ) in het kader van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, of als Beschermd Natuurmonument. Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de aanwezige habitats en soorten.

De Natuurbeschermingswet 1998 vormt de juridische basis voor de aanwijzing en de vergunningverlening met betrekking tot te beschermen natuurgebieden. Het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 werkt als volgt:

- I. Oriëntatiefase of Voortoets;
- II. Vervolg via een verstoringstoets / verslechteringstoets óf vervolg via een passende beoordeling;
- III. Toets op ADC-criteria (alternatieventoets + dwingende redenen van groot openbaar belang + compensatie).

In oktober 2005 is het concept Natura 2000-Doelendocument gepubliceerd. Per Natura 2000-gebied zijn de belangrijkste kernopgaven opgenomen en de hoofdlijnen van de doelen op gebiedsniveau. Nederland wijst de Natura 2000-gebieden niet in één keer aan, maar in delen. In oktober 2006 zijn de concept Ontwerpbesluiten gepubliceerd voor de eerste tranche Natura 2000-gebieden. Op dit moment liggen de Ontwerpbesluiten uit de vierde tranche ter inzage. De Ontwerpbesluiten gaan over de selectie, begrenzing en natuurdoelen van Natura 2000-gebieden en hebben daarmee gevolgen voor de activiteiten die in en om dit gebied ontplooid kunnen worden.

Binnen drie jaar na vaststelling van het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied dient een beheerplan te worden opgesteld. In het beheerplan worden de natuurdoelen (de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen) geformuleerd en wordt beschreven welke beleids- en beheersmaatregelen nodig zijn om deze doelen te realiseren. Daarnaast vormt het beheerplan mede het toetsingskader voor de beoordeling van een vergunningaanvraag.

Inmiddels zijn voor alle gebieden de instandhoudingsdoelen in conceptvorm of in definitieve vorm bekend. Dit geldt niet voor de beheerplannen. Hiermee vindt toetsing op dit moment plaats aan de instandhoudingsdoelen en in de toekomst eveneens aan de beheerplannen.

In de effectbeoordeling staat steeds de vraag centraal in hoeverre handelingen en plannen kunnen leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen. Om te bepalen of er sprake is van een significant effect, wordt gebruik gemaakt van het principe van de gunstige staat van instandhouding van een habitattypen of habitatrictlijnsoort (zie artikel 6 van de Habitatrictlijn (EG 2000)).

In het algemeen kan worden gesteld dat handelingen of plannen die de draagkracht van een gebied aantasten voor het voortbestaan van habitattypen en habitatrictlijnsoorten, dienen te worden beschouwd als een significante aantasting. Daadwerkelijke uitspraken kunnen echter pas worden gedaan na een analyse van de effecten op habitats en soorten, die mogelijk worden aangetast door de handeling of het plan. Bij het bepalen van de significantie speelt tevens de mogelijke cumulatie van effecten een rol. Er is sprake van een cumulatie van effecten als naast de handeling of het plan rondom het Natura 2000-gebied, andere handelingen of plannen plaatsvinden die in combinatie schadelijk zijn voor het gebied.

Nederland kent op dit moment 162 Natura 2000-gebieden. Het Natura 2000-netwerk bestaat uit gebieden die zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn en aangemeld onder de Habitatrictlijn. Deze Europese richtlijnen zijn belangrijke instrumenten om de biodiversiteit in Europa te waarborgen. De Habitat- of Vogelrichtlijngebieden zijn geselecteerd op basis van het voorkomen van soorten en habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben. De overkoepelende naam voor (combinaties van) deze gebieden is 'Natura 2000-gebied'.

Natura 2000-gebied Maasduinen ligt binnen een straal van drie à vier kilometer van het LOG Witveldweg. Door middel van een voortoets wordt beoordeeld in hoeverre er 'kans op een significant negatief effect is' als gevolg van de planontwikkeling op het Natura 2000-gebied Maasduinen. Het vervolgetraject hangt af van het antwoord op deze vraag.

Bijlage 3 bevat een uitgebreide toelichting op de Nederlandse Natuurwetgeving en de Natuurbeschermingswet 1998.

2.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De begrenzing en planologische bescherming zijn vastgelegd in streekplannen en gemeentelijke bestemmingsplannen. De EHS wordt beschermd volgens het 'nee, tenzij'-beginsel. Dit houdt in dat nieuwe plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er

sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Binnen een straal van drie kilometer van het plangebied liggen drie gebieden die onderdeel uitmaken van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur; Hoogheide en Houthuizerheide, Kaldenbroek en Reulsberg. De planontwikkeling wordt getoetst aan de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden.

3 Gebiedskenmerken

In dit hoofdstuk komt aan de orde welke beschermde natuurwaarden voorkomen en worden verwacht in het plangebied. Daarnaast komen de gebiedskenmerken en instandhoudingsdoelstellingen voor de habitattypen en -soorten van Natura 2000-gebied Maasduinen aan de orde. Voor de drie EHS-gebieden, Hoogheide en Houthuizerheide, Kaldenbroek en Reulsberg worden de wezenlijke kenmerken en waarden uiteengezet.

3.1 Bureauonderzoek beschermde natuurwaarden

Het doel van dit bureauonderzoek is om te bepalen of beschermde natuurwaarden in het landbouwontwikkelingsgebied aanwezig zijn. Er wordt met name aandacht besteed aan de strikt beschermde soorten van de Flora- en faunawet. Soorten van tabel 3 kennen het zwaarste beschermingsregime en bij ruimtelijke ontwikkelingen is vrijstelling van de ontheffingsplicht niet mogelijk, ook niet op basis van een goedgekeurde gedragscode.

De gegevens over het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten zijn afkomstig uit het Natuurloket en de website van de Provincie Limburg. Meerdere initiatiefnemers die zich willen vestigen dan wel uitbreiden hebben reeds een natuuronderzoek voor hun eigen initiatief laten uitvoeren. Ook deze gegevens zijn gebruikt voor het onderzoek (Arcadis, 2009). Dit onderzoek geeft globaal inzicht in het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten in het gebied. Er is met name aandacht besteed aan het voorkomen van strikt beschermde soorten.

3.1.1 Natuurloket

Het landbouwontwikkelingsgebied Witveldweg bevindt zich in de volgende kilometerhokken in de gemeente Horst aan de Maas: x: 204/y: 384, x: 205/y: 384, x: 203/y: 383, x: 204/y: 383, x: 205/y: 383, x: 204/y: 382, x: 205/y: 382. Figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied weer verdeeld over de genoemde kilometerhokken.

Figuur 2.1: Ligging van het plangebied (in rood) verdeeld over zeven km-hokken.

Aan de hand van de resultaten van de rapportages van de verschillende kilometerhokken waarin het plangebied is gelegen, kan worden aangegeven of en in welke soortgroepen er (strikt) beschermde soorten voorkomen. Vanwege de globale aard van dit onderzoek wordt alleen gekeken naar de soorten uit tabel 2 (overige beschermde soorten) en tabel 3 (strikt beschermde soorten).

Op basis van deze gegevens komen slechts in 4 van de 7 kilometerhokken soorten van tabel 2 en 3 voor. Het betreft de kilometerhokken x:203/y:383, x:204/y:384, x:205/y:382 en x:205/y:384. Het eerstgenoemde kilometerhok ligt het meest westelijk en het dichtste tegen het EHS-gebied "De Reulsberg". In dit kilometerhok komen soorten voor van tabel 2 en 3 uit de soortgroepen vaatplanten, zoogdieren, amfibieën en vissen. In kilometerhok x:204/y:384 komt uit de soortgroep vaatplanten één beschermde soort voor. Dit hok ligt het meest noordelijk in de nabijheid van "De Reulsberg" en de "Hoogheide en Houthuizerheide". In kilometerhok x:205/y:382 komen twee soorten uit de soortgroep zoogdieren voor. In x:205/y:384, nabij de "Hoogheide en Houthuizerheide", komt één soort uit de soortgroep zoogdieren voor en één soort uit de soortgroep dagvlinders.

Op basis van deze gegevens is moeilijk vast te stellen om welke soorten het gaat en waar deze soorten zich precies bevinden. De soorten uit de soortgroep zoogdieren die naar verwachting voorkomen in het plangebied zijn de eekhoorn en de steenmarter.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich ook binnen de grenzen van het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats.

3.1.2 Website provincie Limburg

Om aanvullende gegevens te verkrijgen over het voorkomen van beschermde soorten, is de website van de Provincie Limburg geraadpleegd. De website van de Provincie Limburg bevat gegevens over schaarse en zeldzame broedvogels, beschermde en bedreigde planten en vegetatietypen. Hieronder volgt een overzicht van soorten die zijn aangetroffen in het plangebied.

Er komen diverse broedvogels voor op de locatie van en in de directe omgeving van landbouwontwikkelingsgebied Witveldweg. Het gaat om de volgende soorten; boomleeuwerik, boompieper, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, grasmus, grote bonte specht, grote lijster, kuifmees, matkop, patrijs, spotvogel, veldleeuwerik, wulp, zwarte mees en zwarte roodstaart.

Voor de genoemde soorten geldt dat zij niet op de lijst van vogelsoorten staan waarvan de nesten het hele jaar door zijn beschermd. Er komen wel enkele soorten voor waarvan de nesten niet jaarrond zijn beschermd, maar die vragen om extra onderzoek. Het gaat hierbij om de gekraagde roodstaart, grote bonte specht, zwarte mees en zwarte roodstaart. Deze soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Uit de website van de Provincie Limburg blijkt verder dat enkele beschermde plantensoorten voorkomen, de soortnaam wordt hierbij echter niet vermeld.

Als aanvulling op bovengenoemde natuurbronnen zijn de websites met databases van landelijke waarnemingen van flora en fauna geraadpleegd: www.waarneming.nl en www.telmee.nl. In de Quackpolder zijn voornamelijk waarnemingen gedaan van vogels en zoogdieren. De waarnemingen komen overeen met de waarnemingen op de website van de provincie Limburg.

3.2 Natuurbeschermingswet 1998

Om uitvoering te geven aan het Reconstructieplan Noord- en Midden Limburg moeten de gemeenten stappen zetten in de ontwikkeling van landbouwontwikkelingsgebieden (LOG). In de gemeente Horst aan de Maas is hiervoor het gebied in de nabijheid van de Witveldweg geschikt bevonden. Deze locatie is gekozen vanwege de gunstige infrastructuur (bestaande verharde wegen), de ontsluitingswegen naar de A73, de beperkte aanwezigheid van geurgevoelige objecten en de afstand tot (zeer) kwetsbare natuur.

Het plangebied wordt in het noorden begrensd door diverse landbouwpercelen, in het oosten door de weg Sevenum-Lottum, aan de westzijde door landbouwpercelen en in het zuiden door de Rijksweg A73. Het plangebied ligt op 4 kilometer afstand van het Nationaal Park en Natura 2000-gebied Maasduinen. Onderstaande kaart (figuur 3.1) geeft de ligging van het plangebied weer ten opzichte van het Natura 2000-gebied De Maasduinen.

Het huidige plangebied kent reeds een landbouwbestemming en in het kader van de voorgenomen herontwikkeling wordt deze bestemming gehandhaafd en op de locaties van de initiatieven gewijzigd door ruimte te bieden aan de realisatie van intensieve duurzame veehouderijen. De ontwikkelingsmogelijkheden bestaan uit uitbreiding, hervestiging of het opnieuw vestigen van veehouderijbedrijven. In het kader van de voorgenomen herontwikkelingen worden de mogelijke effecten op de beschermde natuurwaarden van het Natura 2000-gebied in kaart gebracht.

3.2.1 Beschrijving ingreep

In het kader van de Reconstructiewet heeft de provincie Limburg Witveldweg aangewezen als geschikte locatie voor de realisatie van een landbouwontwikkelingsgebied (LOG). In een landbouwontwikkelingsgebied krijgt de intensieve veehouderij alle kansen om zich te ontwikkelen (uitbreiding, hervestiging en vestiging van nieuwe bedrijven). Uitgangspunt hierbij is dat de ruimtelijke concentratie van de intensieve veehouderij zowel bedrijfseconomisch als milieutechnisch duurzaam is.

Een viertal bedrijven heeft aangekondigd zich in het plangebied te willen vestigen, te weten het Nieuw Gemengd Bedrijf, maatschap Klopman, maatschap Hendrixx en maatschap Coenders. Het Nieuw Gemengd Bedrijf ontplooit twee initiatieven: de uitbreiding van het bestaande varkensbedrijf en de oprichting van een pluimveebedrijf en de realisatie van een bio-energiecentrale. Maatschap Hagens heeft aangegeven haar varkensbedrijf te willen uitbreiden.

De voortoets en effectbeoordeling zijn van toepassing op de situatie waarin de hierboven genoemde nieuwvestiging en uitbreiding van bedrijven zijn gerealiseerd.

hoogveenvegetaties aanwezig zijn. De overgangen van vennen naar natte heide zijn geleidelijk. Langs de Eckelsche Beek liggen hoge steilranden. Ten zuiden van Nieuw-Bergen ligt een restant van een oud kampenlandschap. In de Hamert ligt tevens een hoogveenrestant, het Pikmeeuwenwater. Het zandgebied grensde aan de oostkant in het verleden aan een uitgestrekt veengebied, delen hiervan worden nu hersteld in het natuurontwikkelingsplan Heerenveen. Aan de westkant van de Hamert is in het Maasdal stroomdalgrasland aanwezig. Het meest zuidelijke deelgebied herbergt een Maasmeander met berkenbroekbos.

3.2.3 Kwalificerende waarden 'Maasduinen'

In onderstaande overzichten zijn de habitattypen, habitatrictlijn-soorten en broedvogels weergegeven met instandhoudingsdoelen en kernopgaven voor het Natura 2000-gebied 'Maasduinen'.

Tabel 3.1: overzicht van de landelijke staat van instandhouding, doelstellingen en kernopgaven voor habitattypen van Natura 2000-gebied Maasduinen.

Habitattypen	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Kernopgaven (1)	Kernopgaven (2)
H2310 - Stuifzandheiden met struikhei	--	>	>	6.08	6.09
H2330 - Zandverstuivingen	--	>	>	6.08	6.09
H3130 - Zwakgebufferde vennen	-	=	=		
H3160 - Zure vennen	-	>	>	6.03,W	
H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	>	=	6.05,W	6.09
H6120 - *Stroomdalgraslanden	--	=	=		
H7110B - *Actieve hoogvenen (heideveentjes) [complementair]	--	>	>	6.05,W	
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	=	=	6.05,W	
H91D0 - *Hoogveenbossen	-	=	>		
H91E0C - *Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	=		

Tabel 3.2: Legenda tabel 3.1.

Habitatype, soorten, broedvogels en niet-broedvogels	
Landelijke staat van instandhouding	
+	gunstig
-	matig gunstig
--	zeer ongunstig
Relatieve bijdrage van het gebied in Nederland	
++	groot (> 15%)
+	gemiddeld (2-15%)
-	gering (< 2%)

Tabel 3.3: Legenda tabel 3.1.

Habitattypen	
Doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit	
=	behoud
>	uitbreiding
= (>)	uitbreiding met behoud van de goed ontwikkelde locaties
<	vermindering is toegestaan, ten gunste van met name genoemde habitattype of soort
= (<)	achteruitgang ten gunste van ander habitattype of soort toegestaan
W	Wateropgave
6.03	Kwaliteitsverbetering van zure vennen H3160.
6.05	Kwaliteitsverbetering en vergroting oppervlakte vochtige heiden H4010 en pioniervegetaties met snavelbiezen H7150 en actieve hoogvenen (heideveentjes) *H7110_B.
6.08	Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei H2310, binnenlandse kraaiheibegroeiingen H2320, droge heiden H4030 en zandverstuivingen H2330 én verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede t.b.v. vogelsoorten als duinpieper A255, korhoen A107, nachtzwaluw A224, draaihals A233 en tapuit A277.
6.09	Verbinden heide- en stuifzandencomplexen met oog op fauna.

Tabel 3.4: Overzicht van de landelijke staat van instandhouding, doelstellingen en kernopgaven van soorten van Natura 2000-gebied Maasduinen.

Habitatsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie	Kernopgaven (1)	Kernopgaven (2)	Kernopgaven (3)
H1059 - Pimpernelblauwtje [complementair]	--	>	>	>			
H1061 - Donker pimpernelblauwtje [complementair]	--	>	>	>			
H1337 - Bever	-	=	=	>			
H1831 - Drijvende waterweegbree	-	=	=	=			

Tabel 3.5: Overzicht van de landelijke staat van instandhouding, doelstellingen en kernopgaven voor broedvogels van Natura 2000-gebied Maasduinen.

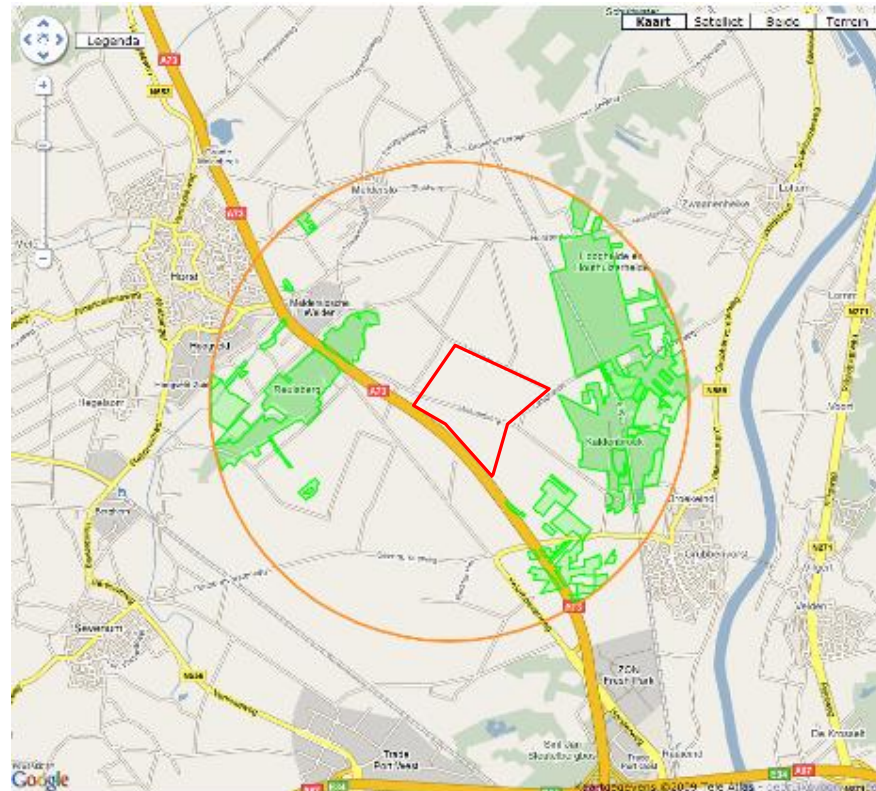
Broedvogelsoorten	Landelijke staat van instandhouding	Doelstelling omvang leefgebied	Doelstelling kwaliteit leefgebied	Omvang populatie (indicatief t. b.v. draagkracht leefgebied)	Kernopgaven (1)	Kernopgaven (2)
A004 - Dodaars	+	=	=	50		
A008 - Geoorde fuut	+	=	=	5		
A224 - Nachtzwaluw	-	=	=	30	6.08	
A236 - Zwarte Specht	+	=	=	30		
A246 - Boomleeuwerik	+	=	=	100		
A249 - Oeverzwaluw	+	=	=	120		
A276 - Roodborsttapuit	+	=	=	85		
A338 - Grauwe Klauwier	--	>	>	3		

Tabel 3.6: Legenda tabel 3.4 en 3.5.

Soorten, broedvogels, niet-broedvogels	
Doelstelling voor leefgebied en/of omvang populatie	
=	behoud
>	uitbreiding/verbetering
<	vermindering is toegestaan
= (<)	achteruitgang ten gunste van ander habitatype of soort toegestaan

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

In figuur 4.1 worden gebieden weergegeven die onderdeel uitmaken van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur binnen een straal van drie kilometer van het landbouwontwikkelingsgebied (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl>).

Figuur 4.1: Ligging van de EHS-gebieden ten opzichte van het ontwikkelingsgebied Witveldweg (in het rood).

In de directe omgeving van het LOG Witveldweg liggen drie gebieden die deel uitmaken van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. Het betreft (Hoogheide en) Houthuizerheide, Kaldenbroek, Reulsberg en enkele kleine gebieden ten westen van Grubbenvorst. Deze gebieden liggen binnen een straal van 3 kilometer van het landbouwontwikkelingsgebied.

Hieronder volgt per gebied een korte beschrijving van de kernwaarden. Hierbij worden de kleinere, omliggende natuurgebieden (bijvoorbeeld nieuwe natuur of kleinschalig cultuurlandschap) buiten beschouwing gelaten. Deze informatie is afkomstig uit het Stimuleringsplan Natuur, Bos en Landschap van Noord-Limburg-west (Provincie Limburg, 2002 en 2008). De doeltypen uit het Stimuleringsplan zijn vertaald naar de nationale doeltypen via een vertaalsleutel. De kritische depositiewaarden voor de nationale doeltypen zijn afkomstig uit:

- 1) Het "Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen" (Bal, Beijer, Van Dobben & Van Hinsberg, 2007) (aangegeven met N); en
- 2) Het "Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden" (Van Dobben & Van Hinsberg, 2008) (aangegeven met H).

Met de term 'kritische depositie' wordt bedoeld: de grens waarboven de kwaliteit van het natuurdoeltype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie (Bal, Beije, Van Dobben & Van Hinsberg, 2007). De kritische depositie kan vergeleken worden met de huidige of toekomstige depositie, om een beeld te krijgen van de knelpunten en de effecten van een ingreep of planontwikkeling.

3.3.1 Hoogheide en Houthuizerheide

De Hoogheide en Houthuizerheide bestaat uit uitgestrekte droge naaldbossen, met rondom landbouwgebied met windsingels. De ondergroei van de naaldbossen is soortenarm, verruigd of afwezig (kerstboomvakken). Verspreid komen enkele heidepercelen voor.

De Hoogheide en Houthuizerheide fungeert als intrekgebied voor het grondwater van het Kaldenbroek. Het Heideblauwtje en Bruine eikenpage zijn hier waargenomen. De gevolgen van de stikstofverrijking door de varkenshouderijen in de omgeving zijn zichtbaar.

In de Hoogheide en Houthuizerheide zijn de volgende doeltypen geformuleerd:

Doeltypen Hoogheide (Limburg)	Doeltypen Hoogheide (nationaal)	Kritische depositiewaarde N (stikstof) in mol/ha/jaar
A 1.1 Wintereiken-Beukenbos	3.56 Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden	1400 (N + H)
A 1.5 Berken-Zomereikenbos	3.64 Bos van arme zandgronden	1300 (N)
A 3.1 Droge heide	3.45 Droge heide	1100 (N + H)
A 5.3 Heischraal grasland	3.33 Droog schraalgrasland van de hogere gronden	830 (H) - 1000 (N)
A 5.4 Zandschraal-grasland	3.33 Droog schraalgrasland van de hogere gronden	1000 (N)

Tabel 4.1: Kritische waarden voor stikstofdepositie per doeltype voor Houthuizerheide.

De Hoogheide en Houthuizerheide heeft als aandachtsoorten het Heideblauwtje en de Bruine eikenpage. Aan het gebied is in het Stimuleringsplan de volgende status toegekend (bron: Stimuleringsplan Natuur, Bos en Landschap Noord-Limburg-west (Provincie Limburg, 2002):

- Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PES);
- NH3-B: Ammoniakreductie; A- en B-gebieden conform het provinciaal ammoniakreductiebeleid (NH3-A / NH3-B). Dit zijn de meest verzuringsgevoelige gebieden. Bij deze gebieden gelden de strengste regels ten aanzien van uitbreiding en vestiging van intensieve veehouderijen;
- Grondwaterbeschermingsgebied (Gbg) en
- Waterwingebied (Wwg).

3.3.2 Kaldenbroek

Het Kaldenbroek is een waardevol natuurgebied in een oude, grotendeels verlande Maasmeander. In het beekdal zijn Elzen- en Berkenbroekbossen (A-locatie) aan te treffen. Langs de Molenbeek van Lottum en de gekanaliseerde Broekloop liggen waardevolle hooilanden en moerasvegetaties. In de moerassige graslanden komen diverse zeggesoorten voor en in het waterrijke gebied komen naast amfibieën vele moeras- en watervogels voor. De vochtige hooilanden kennen een rijke diversiteit aan vogelsoorten en de zeldzame Kommavlinder is hier waargenomen.

In het Kaldenbroek zijn de volgende doeltypen geformuleerd:

Doeltypen Kaldenbroek (Limburg)	Doeltypen Kaldenbroek (nationaal)	Kritische depositiewaarde N (stikstof) in mol/ha/jaar
A 1.5 Berken-Zomereikenbos	3.64 Bos van arme zandgronden	1300 (N)
A 1.7 Elzenbroekbos	3.62 Laagveenbos	2400 (N)
A 1.8 Berkenbroekbos	3.63 Hoogveenbos	1800 (N)
A 2.1 Doornstruweel	3.52 Zoom, mantel e droog van de hogere gronden	1800 (N)
A 2.4 Wilgenstruweel	3.55 Wilgenstruweel	2400 (N)
A 5.3 Heischraal grasland	3.33 Droog schraalgrasland van de hogere gronden	830 (H) - 1000 (N)
A 5.7.1 Kleine zeggengrasland	3.29 Nat schraalgrasland	1100 (N)
A 6.4 Grote zeggenmoeras	3.24 Moeras	> 2400 (N)
A 8.3 Laaglandbeek	3.1 Droogvallende bron en beek 3.2 Permanente bron 3.6 Langzaam stromende bovenloop 3.7 Langzaam stromende middenloop 3.8 Langzaam stromend riviertje	> 2400 (N); alle typen
A 8.5 Voedselarme plassen	3.22 Zwakgebufferd ven 3.23 Zuur ven	400 (N)

Tabel 4.2: Kritische waarden voor stikstofdepositie per doeltypen voor Kaldenbroek.

Het Kaldenbroek heeft als aandachtsoorten de Bruine eikenpage, de Kommavlinder, Witte munt en de IJsvogel. Aan het gebied is in het Stimuleringsplan de volgende status toegekend (bron: Stimuleringsplan Natuur, Bos en Landschap Noord-Limburg-west (Provincie Limburg, 2002):

- Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PES);
- NH3-B: Ammoniakreductie; A- en B-gebieden conform het provinciaal ammoniakreductiebeleid (NH3-A / NH3-B). Dit zijn de meest verzuringsgevoelige gebieden. Bij deze gebieden gelden de strengste regels ten aanzien van

uitbreiding en vestiging van intensieve veehouderijen (alleen oostelijk van Molenbeek);

- A-locatie bos conform LNV-selectie (A-loc);
- Prioritaire verdrogingsgebieden (EWHP-A);
- Waterlopen met een Specifiek Ecologische functie (SEF); en
- Landgoed gerangschikt onder de Natuurschoonwet (NSW).

3.3.3 Reulsberg

Op de Reulsberg groeien droge naaldbossen op stuifduinen van dekzand. De aanplant dateert al van voor 1925 en had tot doel het stuifzand vast te leggen. Het gebied is belangrijk voor enkele roofvogelsoorten. Plaatselijk liggen enkele stukjes heide en stuifzand. In het bos groeit lokaal Rode Bosbes.

In de Reulsberg zijn de volgende doeltypen geformuleerd:

Doeltypen Reulsberg (Limburg)	Doeltypen Reulsberg (nationaal)	Kritische depositiewaarde N (stikstof) in mol/ha/jaar
A 1.5 Berken-Zomereikenbos	3.64 Bos van arme zandgronden	1300 (N)
A 3.1 Droge heide	3.45 Droge heide	1100 (N + H)
A 5.4 Zandschraal-grasland	3.33 Droog schraalgrasland van de hogere gronden	1000 (N)
A 9.2.1 Pioniergemeenschap op droog zand	3.33 Droog schraalgr. v/d hogere gronden 3.47 Zandverstuiving 3.49 Rivierduin en -strand	1000 (N) 700 (N) 1400 (N)

Tabel 4.3: Kritische waarden voor stikstofdepositie per doeltype voor De Reulsberg.

De Reulsberg heeft als aandachtsoorten de Knoflookpad en de Boomleeuwerik. Aan het gebied is in het Stimuleringsplan de volgende status toegekend (bron: Stimuleringsplan Natuur, Bos en Landschap Noord-Limburg-west (Provincie Limburg, 2002):

- Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PES); en
- NH3-B: Ammoniakreductie; A- en B-gebieden conform het provinciaal ammoniakreductiebeleid (NH3-A / NH3-B). Dit zijn de meest verzuringsgevoelige gebieden. Bij deze gebieden gelden de strengste regels ten aanzien van uitbreiding en vestiging van intensieve veehouderijen.

4 Effectbeoordeling planontwikkeling

4.1 Bureauonderzoek beschermde natuurwaarden

Het realiseren van LOG Witveldweg legt geen wezenlijk ruimtebeslag op waardevolle biotopen en habitats. De ontwikkeling heeft nauwelijks tot geen oppervlakteverlies van leefgebieden tot gevolg. Daarnaast bestaat op soortniveau weinig tot geen relatie met ammoniakdepositie. Dit betekent dat de beschermde soorten die voorkomen in het plangebied weinig tot geen gevolgen zullen ondervinden van de toename in ammoniakdepositie. De conclusie luidt daarmee dat geen directe effecten zijn te verwachten van de ammoniakdepositie op soortniveau.

Aangezien dit een globaal bureauonderzoek betreft, kunnen moeilijk uitspraken worden gedaan over de effecten van de individuele initiatieven, hiervoor verwijzen wij dan ook naar de hiervoor uitgevoerde natuurtoetsen.

Op basis van de bevindingen van dit bureauonderzoek is een ontheffingsaanvraag niet aan de orde. Dit komt mogelijk niet overeen met de uitkomsten van onderzoeken voor afzonderlijke initiatieven. Conform de zorgplicht dienen de werkzaamheden ten behoeve van de afzonderlijke initiatieven echter buiten het broedseizoen (half maart - half augustus) plaats te vinden om verstoring van broedvogels te voorkomen.

4.2 Natuurbeschermingswet 1998

4.2.1 Gevoeligheid van kwalificerende habitats en soorten

Het landbouwontwikkelingsgebied Witveldweg ligt op circa vier kilometer van het Natura 2000-gebied Maasduinen. Door de aanwijzing van het plangebied Witveldweg in het kader van het Reconstructieplan Noord- en Midden Limburg (2004), wordt een toename van de ammoniakdepositie verwacht.

In deze voortoets, volgens de 'Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998', dient te worden vastgesteld wat de mogelijke effecten zijn van de ontwikkeling van het plangebied op het Natura 2000-gebied De Maasduinen. Indien uit deze voortoets blijkt dat verwachte effecten niet kunnen worden uitgesloten, dient een vervolgoetsing in de vorm van een passende beoordeling uitgevoerd te worden. Een passende beoordeling richt zich op het verkrijgen van zekerheid over het al dan niet kunnen optreden van significante effecten op Natura-2000 gebieden. In onderstaande tabel is de gevoeligheid van habitattypen en habitatrictlijnsoorten weergegeven voor de storingsfactoren vermessing en verzuring die mogelijk kunnen optreden als gevolg van de voorgenomen gebiedsontwikkeling.

Tabel 3.7: Overzicht van de gevoeligheid van habitattypen en soorten voor vermisting en verzuring.

Storingsfactor	Verzuring	Vermesting
Stuifzandheiden met struikhei		
Zandverstuivingen		
Zwakgebufferde vennen		
Zure vennen		
Vochtige heiden		
*Stroomdalgraslanden		
*Actieve hoogvenen		
Pioniervegetaties met snavelbiezen		
*Hoogveenbossen		
*Vochtige alluviale bossen		
Bever		
Donker pimpernelblauwtje		
Drijvende waterweegbree		
Pimpernelblauwtje		
Boomleeuwerik (broedvogel)		
Dodaars (broedvogel)		
Geoorde fuut (broedvogel)		
Grauwe Klauwier (broedvogel)		
Nachtzwaluw (broedvogel)		
Oeverzwaluw (broedvogel)		
Roodborsttapuit (broedvogel)		
Zwarte Specht (broedvogel)		

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- n.v.t.

Uit het overzicht van tabel 3.7 blijkt dat alle kwalificerende habitats en de helft van de soorten gevoelig dan wel zeer gevoelig zijn voor de storingsfactor vermisting (bron: www.synbiosys.alterra.nl). Het totaaloverzicht van de gevoeligheid van habitattypen en soorten voor storingsfactoren is opgenomen in bijlage 4. Om de effecten zo nauwkeurig mogelijk in te schatten worden de werkelijke depositiewaarden in de toekomstige situatie vergeleken met de kritische depositiewaarden per habitatype voor stikstof. Vervolgens volgt er een ecologische interpretatie.

In onderstaande tabel is weergegeven wat de kritische waarden voor stikstofdepositie per habitatype zijn (tabel 3.8).

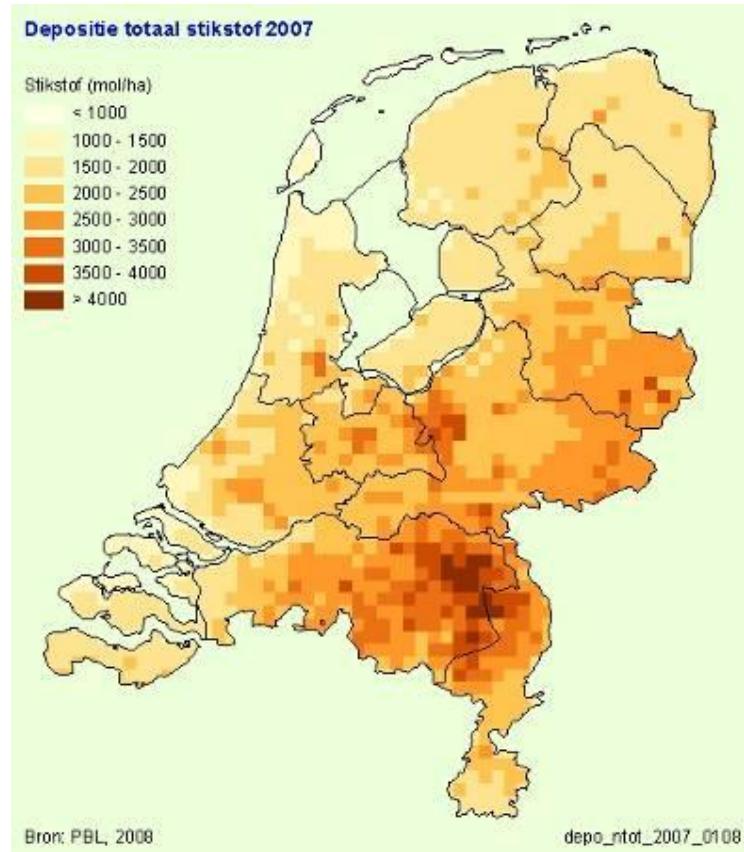
Tabel 3.8: Kritische waarden voor stikstofdepositie per habitatype.

Habitatype	Kritische depositiewaarde N (stikstof) in mol/ha/jaar
H2310 - Stuifzanden met struikhei	1100 mol N ha/jaar
H2330 - Zandverstuivingen	740 mol N ha/jaar
H3130 - Zwakgebufferde vennen	410 mol N ha/jaar
H3160 - Zure vennen	410 mol N ha/jaar
H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)	1300 mol N ha/jaar
H6120 - Stroomdalgraslanden	1250 mol N ha/jaar
H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes) [complementair]	400 mol N ha/jaar
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen	1600 mol N ha/jaar
H91D0 - Hoogveenbossen	1800 mol N ha/jaar
H91E0C - Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	1860 mol N ha/jaar

Bron: Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitatypen en Natura 2000-gebieden (Van Dobben & Van Hinsberg, Alterra, Wageningen, 2008).

Met de term 'kritische depositiewaarde voor stikstof' wordt bedoeld: de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie. De kritische depositiewaarde kan vergeleken worden met de huidige of toekomstige depositie om een beeld te krijgen van de knelpunten ten aanzien van verzuring en/of vermeting (Van Dobben & Van Hinsberg, 2008). De huidige depositie wordt vaak afgeleid uit de zogenaamde achtergronddepositie, zoals weergegeven in figuur 3.2.

Figuur 3.2: Depositie stikstof in Nederland (Bron: Natuur en Milieuplanbureau).

4.2.2 Mogelijke effecten

De ontwikkeling van het landbouwontwikkelingsgebied Witveldweg vindt plaats op een afstand van 3 à 4 kilometer van het Natura 2000-gebied De Maasduinen. Het realiseren van het landbouwontwikkelingsgebied kan gevolgen hebben voor het beschermde gebied. De mogelijke effecten zijn voornamelijk het gevolg van vermessing en mogelijk daarmee samenhangend verzuring.

Onder vermessing wordt verstaan de "verrijking" van ecosystemen met stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofdioxide) of nitraat- en fosfaataanvoer door het oppervlaktewater. Stoffen die leiden tot vermessing kunnen ook leiden tot verzuring. De groei in veel landecosystemen wordt gelimiteerd door de beschikbaarheid van stikstof. Het gevolg van stikstofdepositie is dat deze extra stikstof extra groei geeft. Daarnaast kan de toename van stikstof een negatief effect hebben op biodiversiteit in ecosystemen. Als de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau komt, neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van meerdere andere soorten.

Voor Natura 2000-gebied De Maasduinen kan dit betekenen dat mogelijk een aantal habitattypen en -soorten die gevoelig zijn voor de toename van stikstof in kwaliteit achteruitgaan. Dit komt omdat de toename van de hoeveelheid stikstof voor een aantal soorten betekent dat kritische waarden worden overschreden, waardoor de noodzakelijke standplaatsfactoren niet meer gelden. Met standplaatsfactoren worden de eigenschappen van een standplaats bedoeld die bepalend zijn voor het functioneren van planten en daarmee uiteindelijk voor de soortensamenstelling van de vegetatie.

4.2.3 Effectenbeoordeling

De externe ontwikkeling van landbouwontwikkelingsgebied Witveldweg dient te worden bekeken in relatie tot de voor het gebied geldende instandhoudingsdoelen. Hierbij dient te worden bepaald of sprake is van een mogelijke verstoring of verslechtering of een significant negatief effect van de ontwikkeling op de habitattypen en habitatrictlijnsoorten.

In het ontwerp-aanwijzingsbesluit zijn de volgende typen en soorten opgenomen (zie § 4.2):

a) *Habitattypen*: Stuifzanden met struikhei (H2310), Zandverstuivingen (H2330), Zwakgebufferde vennen (H3130), Zure vennen (H3160), Vochtige heiden (H4010A), Stroomdalgraslanden (H6120), Actieve hoogvenen (H7110B), Pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150), Hoogveenbossen (H91D0) en Alluviale bossen (H91E0C).

b) *Habitatrictlijnsoorten*: Bever, Donker pimperlblauwtje, Drijvende waterweegbree, Pimperlblauwtje.

Voor de genoemde habitattypen en habitatrictlijnsoorten zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd (zie tabel 3.1 en tabel 3.4).

Huidige situatie

De huidige depositie van stikstof in Nederland wordt geregistreerd door het RIVM en gepresenteerd op een detailniveau van een ruitennet van 5 x 5 km (zie figuur 3.2). De depositiewaarden vormen de zogenaamde achtergrondwaarden of achtergronddepositie, waar een eventuele toename van depositie als gevolg van de handeling of het plan bij moet worden opgeteld.

Natura 2000-gebied Maasduinen-zuid ligt in twee uurhokken met depositiewaarden van noord naar zuid van respectievelijk 2730 en 2490 mol/ha/jaar. Deze waarden liggen ver boven de kritische depositiewaarden van de habitattypen die voorkomen in Maasduinen en waarvan de landelijke staat van instandhouding matig tot zeer ongunstig is en doelstellingen zijn gericht op behoud dan wel verbetering van zowel oppervlakte als kwaliteit (zie respectievelijk figuur 3.8 en 3.1).

In deze hoge achtergronddepositie is de huidige depositie van het LOG Witveldweg - waar al enkele intensieve veehouderijen zijn gevestigd - op Natura 2000-gebied Maasduinen reeds opgenomen. Op dit moment bedraagt de depositie van het LOG Witveldweg op de Maasduinen-zuid reeds 19,86 mol/ha/jaar. Zie voor een uitgebreide toelichting op de huidige en toekomstige depositie bijlage 1 (achtergrondinformatie stikstofdepositie).

Toekomstige situatie

De ontwikkeling van het landbouwontwikkelingsgebied Witveldweg zal leiden tot een toename van de depositie van stikstof ten opzichte van de huidige situatie. Daarmee zal ook de depositie van stikstof op Natura 2000-gebied Maasduinen toenemen. Als gevolg van het realiseren van het landbouwontwikkelingsgebied neemt de depositie van stikstof op Maasduinen toe met 1,55 mol/ha/jaar van 19,86 in de huidige situatie tot 21,41 mol/ha/jaar in de toekomstige situatie (zie bijlage 1: achtergrondinformatie stikstofdepositie).

Vervolgtraject via een Passende Beoordeling

Uit deze voortoets kan worden geconcludeerd dat significante effecten van de realisatie van het landbouwontwikkelingsgebied op de habitattypen en -soorten van het Natura 2000-gebied Maasduinen niet kunnen worden uitgesloten. Dit betekent dat de mogelijke effecten de instandhoudingsdoelen die zijn geformuleerd voor de habitattypen en habitatrictlijnsoorten in de weg staan. Wanneer de atmosferische depositie hoger is dan het kritische niveau van het habitatype bestaat er een duidelijk risico op een significant negatief effect, namelijk dat het instandhoudingsdoel in termen van biodiversiteit niet duurzaam kan worden gerealiseerd. Hoe hoger de overschrijding van het kritische niveau en hoe langduriger die overschrijding, hoe groter het risico op ongewenste effecten op de biodiversiteit (Van Dobben & Van Hinsberg, 2008). In een passende beoordeling wordt in detail ingegaan op de ecologische effecten van de ontwikkeling op de voor stikstof gevoelige habitats en soorten binnen Maasduinen.

Hoewel het projecteffect slechts een geringe toename betekent op de toch al zeer hoge achtergronddepositie, is wel sprake van toename ten opzichte van de huidige situatie, terwijl een afname noodzakelijk is om de instandhoudingsdoelen te kunnen bereiken. Zelfs deze relatief kleine depositietoename kan leiden tot merkbare verslechtering van de staat van instandhouding van de gevoelige habitats in het gebied.

4.3 Ecologische Hoofdstructuur

De bovengenoemde EHS-gebieden liggen allemaal binnen een straal van drie kilometer van het LOG Witveldweg. Het realiseren van het landbouwontwikkelingsgebied kan gevolgen hebben voor de gebieden. De effecten die kunnen optreden als gevolg van de ontwikkeling zijn voornamelijk het gevolg van vermisting en daarmee samenhangend verzuring.

Voor de EHS-gebieden Hoogheide en Houthuizerheide, Kaldenbroek en Reulsberg houdt dit mogelijk in dat een aantal doeltypen die gevoelig zijn voor de toename van stikstof in kwaliteit achteruitgaan. Deze achteruitgang wordt in gang gezet door het overschrijden van de kritische waarden voor stikstofdepositie, waardoor de vereiste standplaatsfactoren niet meer gelden. Aan de hand van tabel 4.4 – waarin depositiewaarden van stikstof zijn vertaald naar gevoeligheidsklassen voor natuurdoeltypen – kan worden beoordeeld in hoeverre de EHS-gebieden gevoelig zijn voor een toename in stikstofdepositie. Deze tabel is afkomstig uit het “Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen” van het Ministerie van LNV.

klasse	mol N/ha/jr
zeer gevoelig	<1400
gevoelig	1400 - <2400
mogelijk gevoelig	< 2400 ?
minder/niet gevoelig	> 2400
onbekend	?

Tabel 4.4: Gevoeligheidsklassen van natuurdoeltypen voor stikstofdepositie.

Uit de tabellen 4.1 t/m 4.3 blijkt dat in het EHS-gebied Hoogheide en Houthuizerheide en in het EHS-gebied De Reulsberg bijna alle doeltypen (op één doeltypen na) vallen in de klasse van doeltypen die ‘zeer gevoelig’ zijn voor stikstof. In EHS-gebied Kaldenbroek valt 40% van de doeltypen in de klasse ‘zeer gevoelig’ en nog eens 40% in de klasse ‘gevoelig’.

4.3.1 Effectenbeoordeling

De ontwikkeling van landbouwontwikkelingsgebied Witveldweg wordt bekeken in relatie tot de voor de gebieden omschreven (natuur)doeltypen. Hoewel de EHS-gebieden niet vallen onder de Natuurbeschermingswet, worden de mogelijke effecten op dezelfde wijze bepaald als voor Natura 2000-gebied De Maasduinen.

Aan de hand van de berekende toename in depositie wordt bepaald of er sprake is van een mogelijke verstoring of verslechtering of een significant negatief effect van de ontwikkeling op de doeltypen.

Huidige situatie

De huidige depositie van stikstof in Nederland wordt geregistreerd door het RIVM en gepresenteerd op een detailniveau van een ruitennet van 5 x 5 km (zie figuur 3.2). De depositiewaarden vormen de zogenaamde achtergrondwaarden of achtergronddepositie, waar een eventuele toename van depositie als gevolg van de handeling of het plan bij moet worden opgeteld. De genoemde EHS-gebieden liggen verspreid over twee uurhokken met als vastgestelde depositiewaarden van west naar oost van respectievelijk 3020 (Reulsberg) en 2520 (Hoogheide en Houthuizerheide en Kaldenbroek) mol/ha/jaar.

Deze waarden liggen ver boven de kritische depositiewaarden van de doeltypen die voorkomen in de EHS-gebieden (zie tabellen 4.1 t/m 4.4) .

In deze hoge achtergronddepositie is de huidige depositie van het LOG Witveldweg - waar al enkele intensieve veehouderijen zijn gevestigd - op de EHS-gebieden reeds opgenomen. Op dit moment bedraagt de maximale depositie van het LOG Witveldweg op de EHS-gebieden reeds 207,08 mol/ha/jaar.

Toekomstige situatie

De ontwikkeling van het landbouwontwikkelingsgebied Witveldweg zal leiden tot een toename van de depositie van stikstof ten opzichte van de huidige situatie. Deze toename bedraagt respectievelijk 12,96 mol/ha/jaar op Hoogheide en Houthuizerheide, 17,17 mol/ha/jaar op Kaldenbroek. Bij de Reulsberg is een afname ten gevolge van het toepassen van emissiearme stalsystemen van -8.0 mol/ha/jaar. (zie bijlage 1: achtergrondinformatie stikstofdepositie).

Ecologische interpretatie

Het optreden van negatieve effecten op de zeer gevoelige en gevoelige natuurdoeltypen van de EHS-gebieden als gevolg van de realisatie van het landbouwontwikkelingsgebied kan niet worden uitgesloten. Dit betekent dat de mogelijke effecten het behoud en de kwaliteitsverbetering van de (natuur)doeltypen in de de weg staan. Wanneer de atmosferische depositie op een locatie hoger is dan het kritische niveau van het daar voorkomende of gewenste natuurdoeltype, dan bestaat er een duidelijk risico op significant negatieve schadelijke effecten, dat wil zeggen het niet halen van het doel. Onder negatieve effecten worden veranderingen in de biodiversiteit bedoeld. Hoe hoger de overschrijding van het kritische niveau en hoe langduriger die overschrijding, hoe groter het risico op (ongewenste) veranderingen in de biodiversiteit (Bal, Beijer, Van Dobben & Van Hinsberg, 2007).

Daarnaast zijn de Houthuizerheide, Kaldenbroek (alleen oostelijk van Molenbeek) en De Reulsberg aangewezen als ammoniakreductiegebieden conform het provinciaal ammoniakreductiebeleid. Dit zijn de meest verzuringsgevoelige gebieden. Bij deze gebieden gelden de strengste regels ten aanzien van uitbreiding en vestiging van intensieve veehouderijen (Stimuleringsplan Natuur, Bos en Landschap, 2002).

Ondanks dat het projecteffect een geringe toename betekent op de toch al zeer hoge achtergronddepositie, betekent de ontwikkeling wel een toename ten opzichte van de huidige situatie, terwijl een afname vereist is om de natuurdoeltypen in goede staat te kunnen behouden en verbeteren. De conclusie luidt daarmee dat zelfs een kleine toename in depositie kan leiden tot een merkbare verslechtering van de staat van instandhouding van de zeer gevoelige en gevoelige natuurdoeltypen in de EHS-gebieden.

5 Conclusies en aanbevelingen

Onderstaand worden kort de conclusies weergegeven van het bureauonderzoek beschermde natuurwaarden, de voortoets voor de effecten op het Natura 2000-gebied Maasduinen en de externe werking op de EHS-gebieden Hoogheide en Houthuizerheide, Kaldenbroek en Reulsberg.

5.1 Conclusies

Bureauonderzoek beschermde natuurwaarden

Op basis van de bevindingen van dit bureauonderzoek is een ontheffingsaanvraag niet aan de orde. Dit komt mogelijk niet overeen met de uitkomsten van onderzoeken voor afzonderlijke initiatieven. Conform de zorgplicht dienen de werkzaamheden ten behoeve van de afzonderlijke initiatieven echter buiten het broedseizoen (half maart - half augustus) plaats te vinden om verstoring van broedvogels te voorkomen.

Aangezien dit een globaal bureauonderzoek betreft, kunnen moeilijk uitspraken worden gedaan over de effecten van de individuele initiatieven, hiervoor verwijzen wij dan ook naar de hiervoor uitgevoerde natuurtoetsen.

Natuurbeschermingswet 1998 Maasduinen

Uit deze voortoets kan worden geconcludeerd dat significante effecten van de realisatie van het landbouwontwikkelingsgebied op de habitattypen en -soorten van het Natura 2000-gebied Maasduinen niet kunnen worden uitgesloten. Dit betekent dat de mogelijke effecten de instandhoudingsdoelen die zijn geformuleerd voor de habitattypen en habitatrictlijnsoorten in de weg staan. Wanneer de atmosferische depositie hoger is dan het kritische niveau van het habitatype bestaat er een duidelijk risico op een significant negatief effect, namelijk dat het instandhoudingsdoel in termen van biodiversiteit niet duurzaam kan worden gerealiseerd. Hoe hoger de overschrijding van het kritische niveau en hoe langduriger die overschrijding, hoe groter het risico op ongewenste effecten op de biodiversiteit (Van Dobben & Van Hinsberg, 2008). In een passende beoordeling wordt in detail ingegaan op de ecologische effecten van de ontwikkeling op de voor stikstof gevoelige habitats en soorten binnen Maasduinen.

Hoewel het projecteffect slechts een geringe toename betekent op de toch al zeer hoge achtergronddepositie, is wel sprake van toename ten opzichte van de huidige situatie, terwijl een afname noodzakelijk is om de instandhoudingsdoelen te kunnen bereiken. Zelfs deze relatief kleine depositietoename kan leiden tot merkbare verslechtering van de staat van instandhouding van de gevoelige habitats in het gebied.

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

Het optreden van negatieve effecten op de zeer gevoelige en gevoelige natuurdoeltypen van de EHS-gebieden als gevolg van de realisatie van het landbouwontwikkelingsgebied kan niet worden uitgesloten. Dit betekent dat de mogelijke effecten het behoud en de kwaliteitsverbetering van de (natuur)doeltypen in de de weg staan. Wanneer de atmosferische depositie op een locatie hoger is dan het kritische niveau van het daar voorkomende of gewenste natuurdoeltype, dan bestaat er een duidelijk risico op significant negatieve schadelijke effecten, dat wil zeggen het niet halen van het doel. Onder negatieve effecten worden veranderingen in de biodiversiteit bedoeld. Hoe hoger de overschrijding van het kritische niveau en hoe langduriger die overschrijding, hoe

groter het risico op (ongewenste) veranderingen in de biodiversiteit (Bal, Beijer, Van Dobben & Van Hinsberg, 2007).

Daarnaast zijn de Houthuizerheide, Kaldenbroek (alleen oostelijk van Molenbeek) en De Reulsberg aangewezen als ammoniakreductiegebieden conform het provinciaal ammoniakreductiebeleid. Dit zijn de meest verzuringsgevoelige gebieden. Bij deze gebieden gelden de strengste regels ten aanzien van uitbreiding en vestiging van intensieve veehouderijen (Stimuleringsplan Natuur, Bos en Landschap, 2002).

Ondanks dat het projecteffect een geringe toename betekent op de toch al zeer hoge achtergronddepositie, betekent de ontwikkeling wel een toename ten opzichte van de huidige situatie, terwijl een afname vereist is om de natuurdoeltypen in goede staat te kunnen behouden en verbeteren. De conclusie luidt daarmee dat zelfs een kleine toename in depositie kan leiden tot een merkbare verslechtering van de staat van instandhouding van de zeer gevoelige en gevoelige natuurdoeltypen in de EHS-gebieden.

Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.

Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.

Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen & R.P.W.H. Felix, 1993. Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld. Uitgave van de Stichting RAVON, Nijmegen.

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.

Stimuleringsplan Natuur, Bos en Landschap van Noord-Limburg-west (Provincie Limburg, 2002).

Arcadis, 26 maart 2009. Concept-MER 'Nieuw Gemengd Bedrijf'.

Bal, D., H.M. Beije, H.F. van Dobben, & A. van Hinsberg, 2007. Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen. Ministerie van LNV, Directie Kennis, Ede.

Dobben, H.F. van & A. van Hinsberg, 2008. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra, Wageningen.

www.ravon.nl

www.natuurloket.nl

www2.minlnv.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

Bijlage 1: Achtergrondinformatie stikstofdepositie

Ammoniak

Inleiding

De gemeente Horst aan de Maas is voornemens om in het buitengebied van de gemeente het Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) Witveldweg te ontwikkelen, waarin 5 initiatiefnemers verschillende intensieve veehouderijen kunnen oprichten en/of uitbreiden. In het kader van het planMER is het van belang om te onderzoeken of door de ontwikkelingen in het LOG de ammoniakdepositie op de nabijgelegen zeer kwetsbare gebieden, de Natura2000-gebieden en EHS-gebieden, toeneemt. De quickscan brengt de huidige en toekomstige ammoniakdepositie in beeld.

Beleidskader

Onderstaand zijn een aantal relevante kernbegrippen en wet- en regelgeving toegelicht.

Ammoniakemissie: de ammoniak (NH_3) die vrijkomt uit de stallen (emissie), uitgedrukt in $\text{kg NH}_3/\text{dierplaats/jaar}$.

Ammoniakdepositie: de ammoniak die via de lucht in de bodem of in het water terecht komt, uitgedrukt in mol/ha/jaar .

Achtergronddepositie: de neerslag van stoffen uit de lucht (bijvoorbeeld ammoniak of stikstofoxiden) in een bepaald gebied, waarbij de herkomst van de stoffen buiten dit gebied ligt.

Wet ammoniak en veehouderij

De Wet ammoniak en veehouderij (Wav) bevat regels met betrekking tot de ammoniakemissie uit diervverblijven. Deze regels moeten worden toegepast bij de verlening van milieuvergunningen voor veehouderijen en zijn bedoeld ter bescherming van de zeer kwetsbare gebieden tegen de effecten van ammoniakdepositie.

Zeer kwetsbare gebieden

- Voor verzuring gevoelige gebieden met een oppervlakte van tenminste 50 ha. en gelegen binnen de EHS;
- Voor verzuring gevoelige gebieden die zijn aangewezen als beschermdde natuurmonumenten op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 dan wel de van communautair belang verklaarde Habitatrichtlijngebieden;
- Voor verzuring gevoelige gebieden met een zeer grote natuurwaarde.

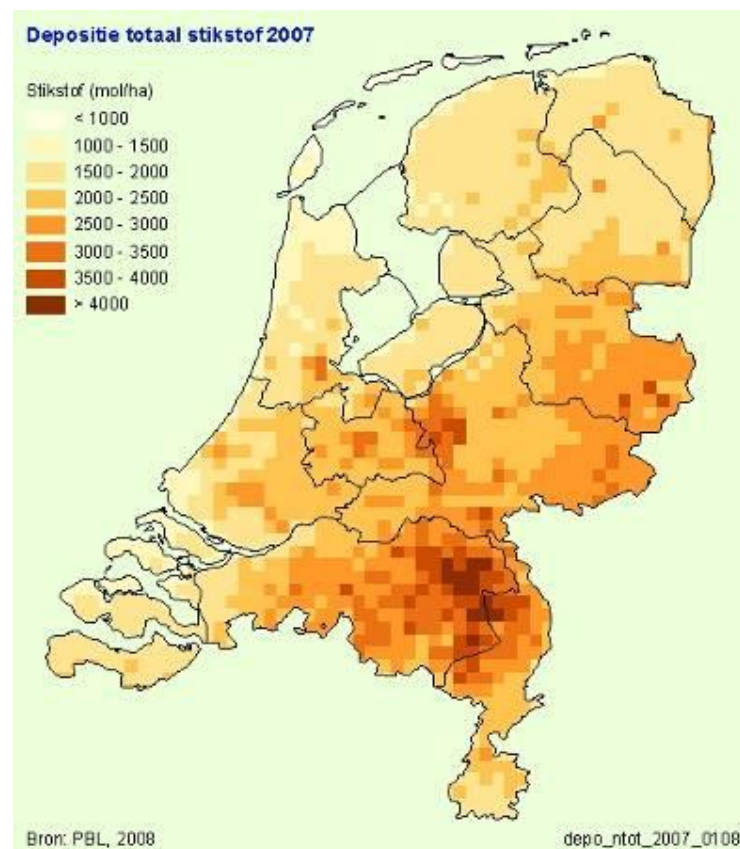
EHS-gebieden

De ecologische hoofdstructuur (EHS) maakt onderdeel uit van het Europees netwerk van gebieden waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De Natura2000-gebieden liggen bijna geheel binnen de EHS en beslaan ongeveer de helft van het oppervlakte EHS in het land. Qua ammoniakdepositie is er geen wet- en regelgeving voor de EHS-gebieden die geen deel uitmaken van de Natura2000-gebieden en zeer kwetsbare gebieden.

Natuurbeschermingswet

De beoordeling van de ammoniakdepositie op de Natura2000-gebieden vindt plaats op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Hierbij wordt het effect op de kwaliteit van de Natura 2000-gebieden, als gevolg van de achtergronddepositie en de depositie vanuit de veehouderijbedrijven, getoetst. Uitbreiding en nieuw vestiging van agrarische bedrijven kunnen een negatief effect veroorzaken op de Natura2000-gebieden. Verder geeft de kritische depositiewaarde van het gebied de grens aan waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype wordt aangetast, als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie.

Voor een groot deel van Nederland ligt de achtergronddepositie ver boven de kritische depositiewaarde van de gebieden. Figuur 1 geeft de depositie van stikstof (onderdeel van ammoniak) in Nederland weer.

Figuur 1. Depositie stikstof in Nederland (Bron: Natuur en Milieuplanbureau, 2008)

Uit het figuur blijkt dat de achtergronddepositie ter hoogte van de Maasduinen hoger is dan 2500 mol/ha. De kritische depositie van de Maasduinen is 1071 mol/ha/jaar (bron: "Te veel van het goede" van Stichting Natuur en Milieu, 2004). Hieruit blijkt dat de achtergronddepositie boven de kritische depositiewaarde ligt.

Situering LOG Witveldweg

In de nabije omgeving van het plangebied liggen een aantal EHS-gebieden. Het Natura2000-gebied Maasduinen ligt op 4 kilometer afstand van het LOG. Het meest dichtbij gelegen zeer kwetsbare gebied betreft ook de Maasduinen. De EHS gebieden Kalderbroek, Hoogheide en Houthuizerheid en Reulsberg maken geen deel uit van de Natura2000-gebieden en zeer kwetsbare gebieden.

Werkwijze

De quickscan bestaat uit een berekening van de huidige en toekomstige ammoniakdepositie op het voor de inrichtingen meest dichtbij gelegen Natura2000-gebied Maasduinen en de meest nabijgelegen EHS-gebieden Kalderbroek, Hoogheide en Houthuizerheid en Reulsberg.

Berekeningen

Voor het uitvoeren van de depositieberekeningen is er gebruik gemaakt van het rekenprogramma Aagrostacks. Aagrostacks is een geavanceerd computerprogramma voor het berekenen van de ammoniakdepositie op natuurgebieden. Het model houdt rekening met meteorologische gegevens van een heel jaar en met de ruwheid van de omgeving. Het programma is gemaakt door KEMA in opdracht van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM). Het rekenresultaat is de depositie op de rand van de Maasduinen en de EHS-gebieden. De achtergronddepositie is in een tabel weergegeven.

Bronnenbestand

De veehouderijen binnen het plangebied die een Wet milieubeheer vergunning hebben of onder het Besluit landbouw milieubeheer vallen, zijn opgenomen in het bronnenbestand. Dit bestand bevat data en parameters van de huidige vergunde/gemelde veebezetting en dient als input voor de berekeningen in Aagrostacks. Voor de bedrijven waarvan op basis van de vergunning niet de exacte parameters zijn vastgesteld, zijn dezelfde 'default parameters' toegepast als bij de geurberekeningen (tabel 2).

Tabel 2. Overzicht invoerparameters

Parameter	Bedrijven met een vergunning na 1 januari 2007	Bedrijven met een vergunning voor 1 januari 2007
Emissiepunt	middelpunt veehouderij	middelpunt veehouderij
ST-hoogte	conform vergunning	5 meter
GemGebH	conform vergunning	6 meter
ST-bindiam	conform vergunning	0,5 meter
ST-uittree	conform vergunning	4 meter/seconde
Ammoniak (NH ₃)	conform vergunning	conform vergunning

¹: plaats waar emissiepunt is geprojecteerd

²: schoorsteenhoogte

³: gemiddelde gebouwhoogte

⁴: schoorsteen binnendiameter

⁵: uitreesnelheid van de lucht

⁶: vergunde ammoniakemissie

Maasduinen en EHS-gebieden:

De berekening van de ammoniakdepositie is uitgevoerd op de Maasduinen en de omschreven EHS-gebieden. Van de provincie Limburg zijn de x- en y-coördinaten van de rand van het noordelijke deel van de Maasduinen, het zuidelijk deel van de Maasduinen en de EHS-gebieden verkregen. Deze coördinaten zijn gebruikt als invoerparameters voor het programma Aagrostacks. De ammoniakdepositie van de inrichtingen binnen het plangebied is berekend op deze x- en y-coördinaten.

Resultaten

Huidige situatie

De ammoniakdepositie van de inrichtingen binnen het plangebied in de huidige situatie is middels het programma Aagrostacks doorgerekend. De resultaten van de berekening zijn in tabel 3 in beeld gebracht.

Tabel 3. Resultaten berekening ammoniakdepositie op Maasduinen (huidige situatie).

Volg-nummer	Naam	X coördinaat	Y coördinaat	Depositie (mol N/jaar)
1	Maasduinen zuid 2	209 530	383 596	19,86
2	Maasduinen zuid 1	210 018	386 358	18,67
3	Maasduinen zuid 3	212 072	387 727	11,97
4	Maasduinen noord 1	210 027	390 277	14,79
5	Maasduinen noord 2	208 153	392 150	12,22
6	Maasduinen noord 3	207 404	394 455	9,62
7	Kaldenbroek 1	205 735	382 335	61,73
8	Kaldenbroek 2	205 871	382 505	63,85
9	Kaldenbroek 3	205 936	383 514	125,84
10	Kaldenbroek 4	206 212	382 699	57,75
11	Hoogheide 1	206 167	383 734	117,92
12	Hoogheide 2	206 454	383 860	88,42
13	Hoogheide 3	205 826	385 035	134,33
14	Hoogheide 4	205 581	384 443	231,65
15	Reulsberg 1	203 674	384 375	207,08
16	Reulsberg 2	203 413	383 902	157,18
17	Reulsberg 3	203 211	383 777	107,56
18	Reulsberg 4	202 918	383 417	87,29

Uit de berekening blijkt dat de maximale ammoniakdepositie op de Maasduinen 19,86 mol N /jaar en op de EHS-gebieden maximaal 207,08 mol N /jaar bedraagt.

Toekomstige situatie

Het effect van de ammoniakdepositie, als gevolg van de uitbreidingen dan wel van de nieuwvestiging van inrichtingen binnen het plangebied, is wederom met Aagrostacks berekend. De agrarische bedrijven binnen het plangebied die in deze berekening zijn meegenomen zijn in tabel 4 vermeld.

Tabel 4. Agrarische bedrijven binnen het plangebied

Naam bedrijf	Straatnaam	Huisnr.	Plaats
<i>Mts. Vullings-Houben</i>	<i>Laagheide</i>	9	Grubbenvorst
Vullings E.	Losbaan	4	Grubbenvorst
<i>Hagens M.J.</i>	<i>Witveldweg</i>	44	Grubbenvorst
Hagens J.J.A.	Witveldweg	48	Grubbenvorst
Mts. Vullings-Jenniskens	Witveldweg	60	Grubbenvorst
Klopman. G.J.	Losbaan	ong.	Grubbenvorst
<i>Kuipers Kip (NGB)</i>	<i>Witveldweg</i>	<i>Ong.</i>	<i>Grubbenvorst</i>
Mts. Hendrix-Laak	Losbaan	ong.	Grubbenvorst
Coenders H.G.	Losbaan	ong.	Grubbenvorst

Ten opzichte van de huidige situatie zijn één nieuw te vestigen bedrijf (Kuipers Kip) en twee bestaande bedrijven (Mts. Vullings-Houben en Hagens M.J.) opgenomen die het

voornemen hebben om op grote schaal uit te breiden. Deze bedrijven zijn in tabel 4 cursief weergegeven en in tabel 5 wordt de ammoniakemissie van deze bedrijven in de huidige en toekomstige situatie weergegeven.

Tabel 5. Ammoniakemissie van de bedrijven met het voornemen uit te breiden

Naam bedrijf	NH3 huidig	NH3 toekomstig
Mts. Vullings-Houben	17.530,8	14.729,55
Hagens M.J.	8.338,8	9.667,87
Kuipers Kip	0,0	3.839,60

Aangezien voor deze bedrijven nog geen vergunning is verleend, en zij dus qua invoerparameters nog kunnen wijzigen, is er uitgegaan van dezelfde 'defaultwaarden' als gehanteerd bij de geurberekeningen (tabel 2).

Voor de overige drie inrichtingen, Klopman, Hendrikx-Laak en Coenders zijn, zoals eerder vermeld, de milieuvergunningen voor de nieuwvestingen reeds verleend. Voor deze bedrijven zijn dan ook de invoerparameters volgens de verleende vergunning ingevoerd.

De resultaten van de berekening van de toekomstige ammoniakdepositie op Maasduinen per agrarisch bedrijf zijn in tabel 6 weergegeven. Tabel 7 toont het verschil in ammoniakdepositie op Maasduinen en de EHS-gebieden tussen de huidige en toekomstige situatie.

Tabel 6. Resultaten berekening ammoniakdepositie op Maasduinen (toekomstige situatie)

Volgnummer	Naam	X coördinaat	Y coördinaat	Depositie (mol N/jaar)
1	Maasduinen zuid 2	209 530	383 596	21,41
2	Maasduinen zuid 1	210 018	386 358	19,82
3	Maasduinen zuid 3	212 072	387 727	12,64
4	Maasduinen noord 1	210 027	390 277	15,45
5	Maasduinen noord 2	208 153	392 150	12,77
6	Maasduinen noord 3	207 404	394 455	9,97
7	Kaldenbroek 1	205 735	382 335	72,92
8	Kaldenbroek 2	205 871	382 505	74,92
9	Kaldenbroek 3	205 936	383 514	143,01
10	Kaldenbroek 4	206 212	382 699	66,50
11	Hoogheide 1	206 167	383 734	130,88
12	Hoogheide 2	206 454	383 860	96,94
13	Hoogheide 3	205 826	385 035	136,90
14	Hoogheide 4	205 581	384 443	238,58
15	Reulsberg 1	203 674	384 375	199,02
16	Reulsberg 2	203 413	383 902	156,58
17	Reulsberg 3	203 211	383 777	107,28
18	Reulsberg 4	202 918	383 417	86,74

Uit de berekening blijkt dat de maximale ammoniakdepositie op de Maasduinen 21,41 mol N /jaar en op de EHS-gebieden maximaal 238,58 mol N /jaar bedraagt.

Tabel 7. Toename ammoniakdepositie op Maasduinen en de EHS-gebieden

Volgnummer	Naam	X coördinaat	Y coördinaat	Toename depositie (mol N/jaar)
1	Maasduinen zuid 2	209 530	383 596	1,55
2	Maasduinen zuid 1	210 018	386 358	1,15
3	Maasduinen zuid 3	212 072	387 727	0,67
4	Maasduinen noord 1	210 027	390 277	0,66
5	Maasduinen noord 2	208 153	392 150	0,55

6	Maasduinen noord 3	207 404	394 455	0,35
7	Kaldenbroek 1	205 735	382 335	11,19
8	Kaldenbroek 2	205 871	382 505	11,07
9	Kaldenbroek 3	205 936	383 514	17,17
10	Kaldenbroek 4	206 212	382 699	8,75
11	Hoogheide 1	206 167	383 734	12,96
12	Hoogheide 2	206 454	383 860	8,52
13	Hoogheide 3	205 826	385 035	2,57
14	Hoogheide 4	205 581	384 443	6,93
15	Reulsberg 1	203 674	384 375	-8,06
16	Reulsberg 2	203 413	383 902	-0,6
17	Reulsberg 3	203 211	383 777	-0,28
18	Reulsberg 4	202 918	383 417	-0,55

De ammoniakdepositie op de Maasduinen neemt met maximaal 1,55 mol N/jaar toe (tabel 7). Voor de EHS gebieden Kalderbroek, Hoogheide en Houthuizerheid en Reulsberg is deze maximale toename 17,17 mol N/jaar.

Verder blijkt uit de resultaten dat in de toekomstige situatie, er op enkele punten ten opzichte van de huidige situatie, een lagere ammoniakdepositie optreedt. De afname wordt veroorzaakt door het toepassen van emissiearme stalsystemen. Hiermee kunnen bedrijven in omvang uitbreiden en toch in ammoniakemissie afnemen. De afname van de ammoniakdepositie op de x- en y-coördinaten wordt veroorzaakt door het bedrijf van Mts. Vullings-Houben. De toename wordt veroorzaakt door het nieuw te vestigen bedrijf van Kuipers Kip en de ammoniak toename van het bedrijf Hagens M.J.. Waar de berekende toe- of afname in ammoniakdepositie op de x- en y-coördinaten van de gebieden plaatsvindt, is afhankelijk van de ligging van de betreffende bedrijven.

Het effect van de toename op de Natura2000-gebieden van de Maasduinen en de EHS-gebieden wordt beschreven in het hoofdstuk "Onderzoek beschermde soorten en effectenstudie op EHS-gebieden en Natura2000-gebied".

Bijlage 2: Wettelijk Kader Flora- en Faunawet

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale Beschermings-Zones (SBZ's) opgenomen.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (zie paragraaf 2.2 van het voorgaande rapport).

Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord. Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

- Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

- Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.
- Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren
- Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten overal in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van het de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB:
Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat. Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos; , algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB:
Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'(lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.

---

1. Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in Bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB.

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan vier criteria wordt getoetst (zware toets): de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats wordt niet aangetast, er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Voor Bijlage 1 soorten uit Tabel 3 kan ontheffing worden aangevraagd op grond van alle belangen genoemd in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1- soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep:

1. Bescherming van flora en fauna (b);
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);
4. Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimte inrichting of ontwikkeling (j)

Voor Bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn uit Tabel 3 geldt voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing wordt verleend op grond van een belang uit de Habitatrichtlijn:

1. Bescherming flora en fauna (b)
2. Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
3. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e);

- Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in Tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Hiervoor is geen standaardperiode, het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keer elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze soorten staan vermeld in categorie 1 t/m 4 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Indien de werkzaamheden effect hebben op deze soorten is een ontheffing nodig. Voor vogels kan alleen een ontheffing worden verleend op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b);
- Veiligheid van het luchtverkeer (c);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d).

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Voor deze soorten* is geen ontheffing nodig, indien werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden of maatregelen zijn getroffen om te voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats gaan vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mag van deze soorten het nest worden verplaatst of verwijderd.

* Een deel van deze soorten zijn ondergebracht in categorie 5 van de 'Aangepaste lijst van jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009). Hoewel het onderbrengen van deze soorten op deze lijst anders doet vermoeden is de vaste rust- en verblijfplaats van deze vogels niet jaarrond beschermd. Dit betreffen namelijk vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor gebroed hebben of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Bijlage 3: Toetsingskader Natuurbeschermingswet 1998

Inleiding

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedbescherming en soortbescherming. De gebiedbescherming omvat de Ecologische Hoofdstructuur en de Natura 2000-gebieden (voormalige Vogel- en Habitatrichtlijngebieden, Beschermde natuurmonumenten). In de aangewezen Natura 2000-gebieden is een gebiedsspecifiek aantal soorten beschermd in verband met de aanwijzing.

Natura 2000 gebieden zijn aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 die op 1 oktober 2005 in werking is getreden. De individuele soortenbescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijn is geïmplementeerd in de Flora- en faunawet, die in 2002 in werking is getreden.

De toets van de projecteffecten van de Rijksweg 74 aan de Flora- en faunawet vindt plaats in het kader van het Tracébesluit Rijksweg 74. Projecteffecten in het kader van de Flora- en faunawet worden verwerkt in mitigerende en compenserende maatregelen en worden opgenomen in het Natuurcompensatieplan en het Landschapsplan Rijksweg 74.

De toetsing van effecten op beschermde gebieden en de bijbehorende soorten wordt getoetst in hoofdstuk 6 t/m 13.

De Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet biedt de juridische basis voor de aanwijzing en de vergunningverlening met betrekking tot te beschermen natuurgebieden. Hierbij worden drie typen gebieden onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden. Dit zijn de gebieden die zijn aangewezen als Speciale Beschermingszone (SBZ) in het kader van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn;
- Beschermde natuurmonumenten. Dit zijn de gebieden die onder de oude Natuurbeschermingswet waren aangewezen als Staatsnatuurmonument of Beschermde natuurmonument. De status van Beschermde natuurmonument vervalt als een gebied tevens deel uitmaakt van een Natura 2000-gebied;
- Gebieden die de minister van LNV aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichting zoals wetlands.

Zowel op formeel aangewezen gebieden (in het kader van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) als op bij de Europese Commissie aangemelde gebieden zijn rechtsgevolgen van toepassing op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 19d e.v.). De informatie aangaande begrenzing en vogelsoorten en habitats met betrekking tot de aanwijzingen (Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn) zoals door het ministerie van LNV op haar website www.minlnv.nl blijft daarom van kracht totdat de betreffende Natura 2000-aanwijzingen definitief zijn.

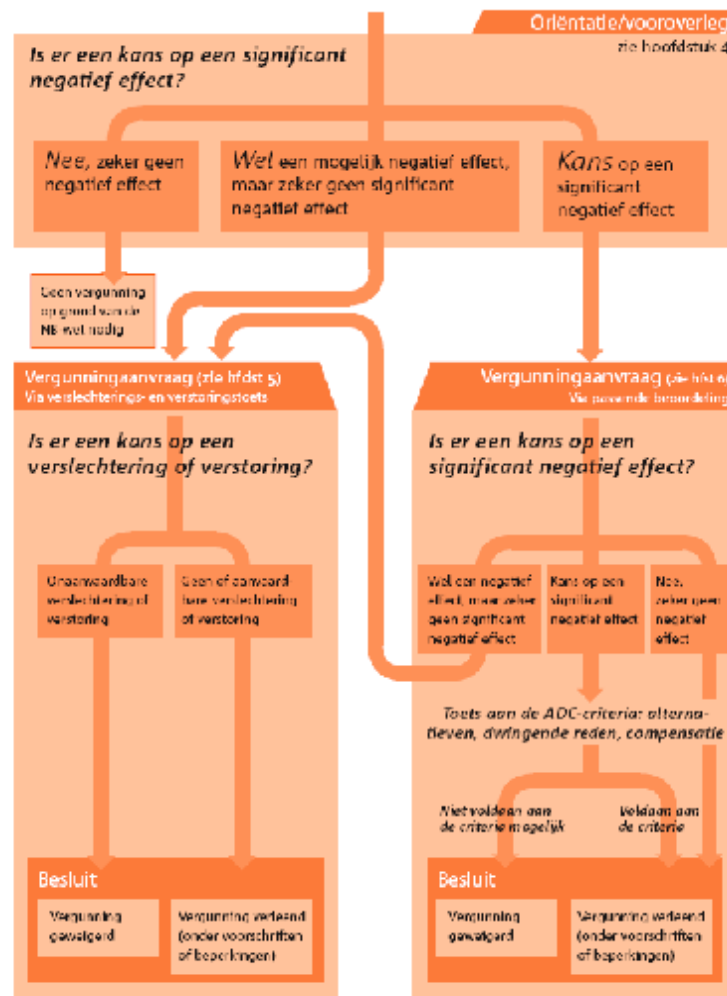
Hierbij wijst het ministerie erop dat blijkens een uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State daarnaast ook rekening dient te worden gehouden met voorgenomen gebiedsuitbreidingen (en mogelijk ook bepaalde andere wijzigingen) zoals opgenomen in de ontwerpbesluiten.

Het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 kent vier onderdelen:

1. Oriëntatiefase of vooroverleg
2. verstoringstoets/ verslechteringstoets
3. Passende Beoordeling
4. toets op ADC-criteria (alternieventoets + dwingende redenen van groot openbaar belang+ compensatie)

In het vooroverleg staat de volgende vraag centraal: *'is er kans op significant negatief effect?'* Afhankelijk van het antwoord op deze vraag dient een verschillend toetsingsspoor gevolg te worden. In onderstaand schema zijn de verschillende scenario's van een habitattoets schematisch weergegeven (LNV, 2005). Aangezien een significant effect als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling niet zonder meer kan worden uitgesloten is de voorliggende toets opgesteld in de vorm van een passende beoordeling.

Project of handeling

Figuur 3: Schematische weergave toetsingsvarianten van de habitattoets (Bron: Algemene Handreiking, Natuurbeschermingswet 1998).

In een passende beoordeling dient beoordeeld te worden of het project (afzonderlijk of in combinatie met andere projecten en handelingen) significant gevolgen kan hebben voor

het gebied. Het uitvoeren van onderzoek naar het bepalen van de kans op significante effecten en de passende beoordeling zijn vormvrij: er zijn geen formats voor het uitvoeren van het onderzoek, noch voor het beoordelen van de kwaliteit van het onderzoek (Broekmeyer *et al*, 2008), richtlijnen voor een effectenstudie of significantietoets zijn eveneens niet opgelegd vanuit het bevoegd gezag (Broekmeyer, 2006).

In oktober 2005 is het Concept Natura 2000-Doelendocument gepubliceerd. Hierin zijn onder meer per Natura 2000-gebied de belangrijkste kernopgave opgenomen en de hoofdlijnen van de doelen op gebiedsniveau. In oktober 2006 zijn de concept ontwerpbesluiten gepubliceerd voor de eerste tranche Natura 2000-gebieden.

De inspraak procedure is in februari 2007 afgerond. Na verwerking van ingebrachte zienswijzen stelt het Ministerie van LNV het definitieve aanwijzingsbesluit vast.

Binnen 3 jaar na vaststelling van het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied dient een beheerplan voor het gebied te worden opgesteld. In het plan worden de natuurdoelen (de zogenaamde instandhoudingsdoelen) geconcretiseerd en wordt beschreven welke beleids- en beheersmaatregelen nodig zijn om deze doelen te realiseren. Het beheerplan is een nadere uitwerking van de instandhoudingsdoelen die de minister van LNV voor alle gebieden vaststelt. Het plan geeft duidelijkheid aan beheerders, gebruikers en belanghebbenden over de vraag welke activiteiten in het gebied getoetst moeten worden en voor welke activiteiten geen vergunning nodig is. Het beheerplan is mede het toetsingskader voor de beoordeling van een vergunningsaanvraag.

Het referentiekader voor de voorliggende toetsing wordt gevormd door de meest recente vastgestelde documenten in de bovenbeschreven procedure rond aanwijzing van de Natura 2000-gebieden. De stand van zaken kan per gebied verschillen. Voor alle gebieden zijn de instandhoudingsdoelen in conceptvorm bekend of in definitieve vorm vastgesteld. Voor geen van de gebieden is reeds een afgerond beheerplan beschikbaar. Daarmee kan voor alle gebieden de toetsing in ieder geval plaatsvinden aan de instandhoudingsdoelen; toetsing aan de beheerplannen is (nog) niet mogelijk. Voor zover Rijkswaterstaat beschikt over werkversies van de beheerplannen vindt een oriëntatie plaats op waardevrije informatie in die documenten, die zeker in een definitieve vorm van de beheerplannen onveranderd zal worden gepresenteerd. Het gaat dan om bijvoorbeeld de locaties van de kwetsbare vegetaties binnen het Natura 2000-gebied.

Significantie van effecten

Centraal in een effectbeoordeling staat steeds de vraag in hoeverre plannen en handelingen tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen kunnen leiden. Om te bepalen of een effect significant is in het licht van de doelstelling van de Vogel- en Habitatrichtlijn, moet gebruik gemaakt worden van het principe van de gunstige staat van instandhouding van een soort, conform Artikel 6 van de Habitatrichtlijn (EG 2000). Om een soort of habitat in gunstige staat van instandhouding te houden gelden de volgende criteria. De toetsingscriteria worden hieronder nader toegelicht.

Gunstige staat van instandhouding

In kader 1 is weergegeven wat wordt verstaan onder gunstige staat van instandhouding conform de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (LNV, 2005).

Kader 1. Tekst en uitleg over het begrip “gunstige staat van instandhouding” uit Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (LNV 2005).

De ‘staat van instandhouding’ van een natuurlijke habitat wordt als ‘gunstig’ beschouwd wanneer:

- het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en
- de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en
- de staat van instandhouding van de voor dat habitat typische soorten gunstig is.

De ‘staat van instandhouding’ voor een soort wordt als ‘gunstig’ beschouwd wanneer:

- uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven, en
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Dit houdt samengevat in dat plannen of activiteiten die bijdragen aan een aantasting van de draagkracht van het gebied voor het voortbestaan van natuurlijke habitats en habitats van soorten, beschouwd moet worden als een significante aantasting.

Significantie

Over het begrip ‘significantie’ is de wet- en regelgeving minder duidelijk (zie kader 2).

Kader 2. Tekst en uitleg over het begrip “significantie” uit het document Beheer van Natura 2000-gebieden. De bepalingen van artikel 6 van de Habitatrictlijn (EG, 2000).

Wat als een „significant” gevolg moet worden aangemerkt, is geen kwestie van willekeur. Ten eerste wordt de term in de richtlijn als een objectief begrip gehanteerd (d.w.z. dat de term niet op zodanige wijze wordt gekwalificeerd dat hij op een arbitraire wijze kan worden geïnterpreteerd. Ten tweede is een consequente interpretatie van „significant” noodzakelijk om te garanderen dat „Natura 2000” als een coherent netwerk functioneert.

Aan het begrip „significant” moet een objectieve inhoud worden gegeven. Tegelijk moet de significantie van effecten worden vastgesteld in het licht van de specifieke bijzonderheden en milieukeurmerken van het beschermde gebied waarop een plan of project betrekking heeft, waarbij met name rekening moet worden gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied.

Het bovenstaande impliceert dat aan het begrip significantie door de toetsers op projectniveau invulling moet worden gegeven.

Significantie kan als volgt worden gedefinieerd:

“Er is sprake van een significant effect als de activiteit afbreuk doet aan de instandhoudingsdelen van een Natura 2000-gebied”. Uitspraken over significantie zijn slechts mogelijk na een analyse van de habitats en soorten die mogelijk in het geding zijn

in het kader van een dosis-effectrelatie met de versturende invloeden (stikstofemissie en -depositie, geluid, licht, verdroging, enzovoorts).

De bovenbeschreven criteria zijn op de volgende wijze toegepast om te beoordelen of en in welke mate effecten significant zijn en of dit strijdig is met de instandhoudingsdoelen. De significantie wordt beoordeeld op basis van expert-judgement aan de hand van vooraf bepaalde kwantitatieve en kwalitatieve beoordelingscriteria.

- Om een indruk te krijgen van de omvang van effect is gekeken naar het (relatieve) voorkomen van de kwalificerende soorten en habitats in het natuurgebied.
- Om een indruk te krijgen van de ernst van een effect wordt gekeken naar de trend van de kwalificerende waarden. Daarnaast wordt ook gekeken naar de staat van instandhouding van de soort. Bij een dalende populatietrend en een ongunstige landelijke staat van instandhouding wordt een effect als ernstiger beoordeeld.
- Ten slotte wordt bepaald in hoeverre het effect afbreuk doet aan de instandhoudingsdoelstelling per soort en in welke mate de algemene doelen voor behoud en herstel van Natura 2000-gebied worden beïnvloed.

Cumulatieve effecten

Bij het bepalen of de activiteit (significante) gevolgen kan hebben, moet ook rekening worden gehouden met de zogenaamde cumulatieve effecten. Hiervan is sprake van als naast het project of andere handeling in of rondom een Natura 2000-gebied andere projecten, handelingen en plannen plaatsvinden die in combinatie mogelijk schadelijk zijn voor de natuurlijke kenmerken van het gebied. Onderscheid dient gemaakt te worden naar de verschillende stadia van projecten, handelingen of plannen, waarmee ook tijdens de beoordeling op verschillende wijze rekening dient te worden gehouden (LNV, 2005, zie kader 3).

Kader 3. Plannen waarmee rekening moet worden gehouden bij de cumulatieve effecten conform de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (Ministerie van LNV 2005)

- Voltooide plannen en projecten: hoewel reeds voltooide plannen en projecten niet direct hoeven te worden meegenomen, zijn er gevallen voorstelbaar waarbij dat wel moet, met name indien zij blijvende gevolgen voor het gebied hebben en er aanwijzingen bestaan voor een patroon van geleidelijke teloorgang van de natuurlijke kenmerken van het beschermde gebied.
- Goedgekeurde maar nog niet voltooide plannen en projecten: als deze zijn goedgekeurd, maar nog niet voltooid moeten deze volledig in de beoordeling worden meegenomen.
- Voorbereidingshandelingen: in principe behoren ook voorbereidingshandelingen voor een plan of project in de beoordeling te worden meegenomen. Hiervan kan worden afgeweken indien er alleen nog maar sprake is van voorbereidingshandelingen, waarbij de realisatie van het betrokken plan of project een toekomstige onzekere gebeurtenis is. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als in een plan de mogelijkheid tot de ontwikkeling van de activiteit wordt geboden, maar dat nog niet de zekerheid bestaat dat op de vastgestelde locatie daadwerkelijk het project wordt gerealiseerd en er nog een toetsmoment volgt waarop de activiteit (inclusief cumulatie) wordt beoordeeld.

Bij het omgaan met cumulatie zijn er diverse onzekerheden wat betreft de vraag *welke* activiteiten meetellen bij cumulatie en *hoe* deze cumulatieve effecten bijdragen aan het bepalen van de kans op een significant effect. Wetenschappelijk is het optellen van niet of nauwelijks kwantificeerbare effecten van een reeks heel verschillende ingrepen vaak niet mogelijk (Broekmeyer et al, 2008).

Nr.	Toelichting storingsfactor	Nr.	Toelichting storingsfactor
1	Oppervlakteverlies	11	Verandering overstromingsfrequentie
2	Versnippering	12	Verandering dynamiek substraat
3	Verzuring	13	Verstoring door geluid
4	Vermesting	14	Verstoring door licht
5	Verzoeting	15	Verstoring door trilling
6	Verziltting	16	Optische verstoring
7	Verontreiniging	17	Verstoring door mechanische effecten
8	Verdroging	18	Verandering in populatiedynamiek
9	Vernatting	19	Bewuste verandering soortensamenstelling
10	Verandering stroomsnelheid	20	Verandering overstromingsfrequentie

Bijlage 4: Storingsfactorentabel

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Stuifzandheiden met struikhei	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■	■
Zandverstuivingen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■	■
Zwakgebufferde vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■	■
Zure vennen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	...	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
*Stroomdalgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
*Actieve hoogvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
Pioniervegetaties met snavelbiezen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■	■
*Vochtige alluviale bossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	☒	☒	☒	■	■	■	■	■
Bever	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	...	■	■	■	■	■	■	■	■
Donker pimpernelblauwtje	■	■	■	☒	■	■	■	■	☒	☒	■	...	...	...	■	■	■	...	...
Drijvende waterweegbree	...	☒	■	■	■	...	■	■	■	☒	■	☒	☒	☒	■	■	■	☒	■
Pimpernelblauwtje	■	■	■	☒	■	■	■	■	☒	☒	■	...	...	...	■	■	■	...	...
Boomleeuwerik (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Dodaars (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	...	■	■	■
Geoorde fuut (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	...	■	■
Grauwe Klauwier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Nachtzwaluw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Oeverzwaluw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...	■	■
Roodborsttapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	...	■	■
Zwarte Specht (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	☒	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig
■ gevoelig
■ niet gevoelig
☒ n.v.t.

projectnr. 187019
23 februari 2010
concept

Bureauonderzoek Flora en Fauna LOG Witveldweg
gemeente Horst aan de Maas